

**János
Fiala - Butora**

Jazykovedný ústav
Ludovíta Štúra
Slovenská akadémia vied

Číslo projektu
1341/03/03

Trvanie projektu
9/2023 - 8/2025

"Dúfam, že prelomím novú pôdu v medzinárodnom práve v oblasti ľudských práv prepojením doktrínneho výskumu jazykových práv s hodnotením sociolingvistických praktík v praxi. V súčasnosti je právny výskum veľmi doktrínny a sústreďuje sa na abstraktné právne normy; a sociolingvistický výskum je veľmi popisný, popisuje postupy bez pridávania normatívneho rozmeru na ich hodnotenie. Dúfam, že prepojením týchto dvoch oblastí dokážem ukázať, ako v skutočnosti právne normy formujú jazykové postupy, či už k lepšiemu alebo horšiemu, a aký vplyv majú normy na ľudské práva v praxi."

János Fiala-Butora je absolvent Stredoeurópskej univerzity (CEU) v Budapešti, LL.M. '04 a Harvard Law School, LL.M. '10 a S.J.D. '16. Vo svojom výskume sa zameriava na medzinárodné ľudské práva, najmä na práva národnostných menšín, práva osôb so zdravotným postihnutím, medzinárodné súdne spory a etnické konflikty. Ako právnik v oblasti ľudských práv aktívne konzultuje s vládami ich zákony a politiku v oblasti ľudských práv, radí viacerým orgánom Rady Európy a orgánov OSN a viedol prelomové súdne spory pred medzinárodnými tribunálmi, ako je Európsky súd pre ľudské práva, Ľudské práva OSN, Európsky výbor pre sociálne práva, Výbor OSN pre práva osôb so zdravotným postihnutím a ďalšie orgány OSN a Rady Európy v otázkach od práva voliť, jazykových práv, práva na vzdelanie až po právo na slobodu, ďalej nevhodné zaobchádzanie a ďalšie. V minulosti pôsobil ako výkonný riaditeľ Minority Rights Group Europe (MRGE), riaditeľ Stredoeurópskeho programu projektu Harvard Law School o postihnutí (HPOD) a výkonný riaditeľ Validity Foundation (predtým Mental Disability Advocacy Center – MDAC).

ZHRNUTIE PROJEKTU

Keď sú menšinové hlasy umlčané: prehodnotenie zákonmi riadených politík s cieľom splniť jazykové práva - VOICES (HLASY)

VOICES má za cieľ vypracovať nový prehľad o zlyhaní medzinárodného systému ochrany menšín pri zabezpečovaní jazykových práv národnostných menšín. Robí to analýzou vplyvu právnych noriem v širšom kontexte jazykového plánovania. Tradičné právne prístupy k medzinárodnému právu nedokážu vysvetliť nedostatky režimov ochrany menšín, čo štátom umožňuje obnovovať represívnu politiku v nových formách bez medzinárodného odsúdenia. VOICES rieši tieto nedostatky začlenením poznatkov z oblasti jazykového plánovania a jazykového manažmentu sociolingvistiky do právnej analýzy. Tento prístup umožňuje hodnotiť právne normy na základe posúdenia ich vplyvu na používanie jazyka v praxi, pričom sa vymyká formálnym právnym prístupom textového súladu s medzinárodnými zmluvami.

VOICES vykoná na úrovni jednotlivých krajín hĺbkovú analýzu stavu jazykovej politiky na Slovensku, v krajine s výrazným napätím medzi etnikami a sporov o politike jazykov, aby sa demonštrovalo, ako medzinárodné normy nedokážu zabezpečiť jazykové práva menšín. Zohľadnenie účinkov právnych noriem na jazykovú prax vedie k efektívnejšej medzinárodnej ochrane a menej reštriktívnej jazykovej politike. Podporuje tiež menej toxickú verejnú diskusiu o právach menšín, založenú na normách ľudských práv, ktoré môžu zohľadňovať praktické potreby národnostných menšín a vplyv politiky na ich práva.

Metodológia projektu naprieč disciplínami založená na hodnotení vplyvu právnych noriem na jazykovú prax pomôže etablovať sa výskumníkovi ako expertovi na práva menšín. Výskumníkovi to otvorí vynikajúce kariérne perspektívy na vytvorenie nezávislej výskumnej skupiny v Európe v priereze práva a lingvistiky s cieľom analyzovať medzinárodné normy práv menšín v novom rámci prostredníctvom ich vplyvu na prax a rozvíjať interdisciplinárne kritické skúmanie práv menšín a politík v európskom meradle.

**János
Fiala - Bútora**

Jazykovedný ústav
Ľudovíta Štúra
Slovenská akadémia vied

Číslo projektu
1341/03/03

Trvanie projektu
9/2023 - 8/2025

PUBLIKÁCIE

1.) Strøbye a Rosenlind proti Dánsku: Prekvapujúci odchod z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva v oblasti hlasovacích práv pre osoby so zdravotným postihnutím (s Michaelom Ashleyom Steinom a Hezzym S. Smithom), 27(2) European Human Rights Law Review 201 (2021)

<http://real.mtak.hu/131462/>

2.) Spor o nový ukrajinský zákon o vzdelávaní: Predchádzanie konfliktom a ochrana práv menšín ako odlišné ciele?, 17 Európska ročenka menšinových otázok 2018 233-262 (2020)

<http://real.mtak.hu/105482/>

3.) Demokratický život Únie: smerom k rovnakej účasti na voľbách pre Európanov so zdravotným postihnutím (s Janet E. Lord a Michael Ashley Stein; hlavný autor), 55 Harvard International Law Journal 71-104 (2014)

<https://scholarship.law.wm.edu/facpubs/1673/>

4.) Uľahčenie rovnakého volebného práva pre osoby so zdravotným postihnutím (s Janet E. Lord a Michael Ashley Stein), 6 Oxford Journal of Human Rights Practice 115-139 (2014)

<https://academic.oup.com/jhrp/article-abstract/6/1/115/2191084>

5.) Mučenie znevýhodnených : Povinnosť vyšetriť zlé zaobchádzanie s osobami so zdravotným postihnutím, 45 Columbia Human Rights Law Review 214-280 (2013)

<https://heinonline.org/HOL/LandingPage?handle=hein.journals/colhr45&div=8&id=&page=>